

Son Saat (İstanbul)

Ş. OPERASINDA KALMAN'IN ÜNLÜ OPERETİ "Çardaş Fürstin"

Hilmi KURTULUŞ

BESTE: İMRE KALMAN
KOREOGRAFI: GEORĞ MAKEDANSKY
ORKESTRA ŞEFİ: MUHİTTİN SADAK
OYNAYANLAR: Esat KAMER, NEVİN PERE, DOĞAN ONAT, REFİK KEMAL ARDUMAN VS.....
DEKOR: TURGUT ATALAY

ŞERH VE YAZARI:

Ünlü Macar bestecisi İmre Kalman'ın (Çardaş Fürstin) adlı opereti dünyanın en hareketli ve en romantik o güçtede en eğlendirici operetidir. 1822 yılında Macaristan'ın Siskok kasabasında doğan Kalman, eğitimini Viyana'da yapmış, nazımın başgöstermesiyede çok sevdiği o beldeden Amerika'ya göç etmiştir. Viyana opereti okulunun bu gerçek temsilcisi 1953 yılında Paris'te ölmüştür. Kalman denilince Offenbach, Leofall, John Strauss, Lehar kadar güçlü bir operet dehasıydı. Ayrıca Çaykovsk'nin öğrencisi olan ve Wagner'in (Orkestrasyon) bilgisi ile eğitilmiş bulunan E. Kalman, müziğin sade görünüşü altında bütün teknikleri verebilen bir bestecidir. Mesela (Çardaş Fürstin) de kornların ayrı ayrı bölümlerde çalması ve tramponların hafif sese kadar inebilmesi gibi...

Müzikli komedi sanatının halkta en yakın bir örneğini veren operet, memleketimizde popüler hale gelmiştir. İlk operet topluluğu Cemal Sahir operetinde sahnelenen operetler aynı zaman yüzüncü temsile ermiş olduğu vakadır. Cemal Sahir opereti tarafın-

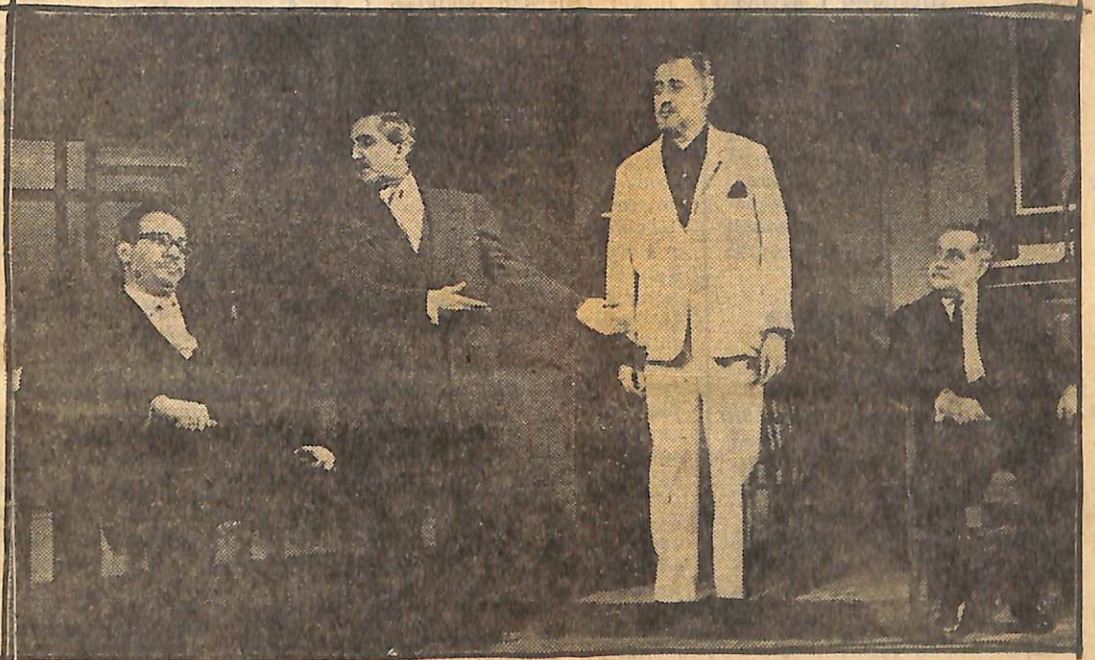
dan 1921 yılında sahnelenen Çardaş Fürstin günümüze göre, orkestra, bale, müzik, dekor — kostüm ve bunun yanında bütün teknik imkanların kıyas kabul edilmez yokluğu ile o zamanlar seyircinin ruhunu ateşleyebilecek kuvvet ve kudrette temsil edilmiş olmalıdır.

SAHNEYE KONUSU VE TEMSİL EDİLİŞİ:

Şehir operasının orkestrasını ve korosunu yöneten Muhittin Sadak; bestecinin belirttiği şekilde ve operet niteliğine uygun bir çalışma yaptığı muhakkak. Muhittin Sadak, orkestranın gerek çalıştığı, gerekse interpaton'a ulaşması bakımından kazandığı başarıda hissesi çok büyüktür.

Operetin Koreografisini yapan misafir sanatçı Georg Makedonsky, koreografinin bilimsel ve buluş niteliklerine sahip bir sanatçı olduğu kanısındayız. (Çardaş Fürstin) in müzikten sonraki başarısı balesinde oluşudur. Temsildeki kişilere gelince: Komik unsuru bol, güldürücü bir rol olan Boni'de Devlet Tiyatrosunun komedi sanatçılarından Esat Kamer istenilen nitelikte Boni olabilmek için biraz fazla aşırı güldürebilme

(Devamı 5. sayfa/a)

Çardaş Fürstin'de rol alan Şehir Tiyatrosu sanatçıları bir temsilde.

LÜTFEN ÇEVİRİNİ

Şehir operasında

(Baştarafı 6. Sahifede)

çabasında. Kendisini zaman zaman (Lazzi) nin tipik benzerliğinde gördük. Silva Veresku da Nevin Pere tümü ile büyük başarı sağlamaktadır. Geçen sezonda seyrettiğimi Nevin Pere büyük bir kıyme olduğunu san'at muhitlerin kabul ettirmiş bir san'atçıydı. Bir zamanların aynı operetinde Prens Weylerchein'i oynamış Refik Kemal Arduman sahne tecrübesiyle bu rolü güzelce ifadelendirdi. Balerinlerimizin tümü kendilerinde beklenilene güzelce verebildiler. Turgut Atalay'ın dekoru da güzeldi. Ne varki: Temsilin Açık hava Tiyatrosunda temsil edilişi, hoparlörlerin kufayetsiz oluşu, san'atçıların seslerini duyuramamak endişesi ve madeni sesin kendilerini maskelemesi korkusu san'atçıları demorilize etti. Büyük çalışma yapılmasına rağmen Çardaş Fürstin başarıya ulaşamadı...